
Секція III
Актуальні проблеми державного будівництва та місцевого
самоврядування, адміністративне та фінансове право

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ МИТНО-ПРАВОВОГО СПОРУ

*Абакуменко Олена В'ячеславівна,
аспірантка кафедри морського та митного права
Одеської національної юридичної академії*

Питання визначення митно-правового спору як юридичної категорії є вельми важливим і тому потребує детального дослідження. На сьогоднішній день немає конкретного визначення терміну «митно-правовий спір». Однак передумови для погодження думок вчених у тому, що виникає митно-правовий спір саме з приводу порушення «угод» з боку сторін митних правовідносин.

В цілому сутність митних правовідносин можна охарактеризувати наступним чином:

- По-перше, вони визначаються об'єктивними економічними відносинами, заснованими на різноманітні форм власності та представляють собою суспільні відносини, що виникають між митними органами, юридичними і фізичними особами;

- По-друге, - це відносини громадян, митних органів, організацій, передбачені і врегульовані нормами митного права (законодавства), що виражають ідеї законності в митно-правовій сфері;

- По-третє, вони є засобом вирішення завдань в області формування єдиного митно-правового простору України, захисту прав вітчизняних товаровиробників, зміцнення економічної безпеки держави та багатьох інших.

Можна стверджувати, що митні правовідносини, в силу їх публічного характеру, доцільно визначати як врегульовані нормами митного права суспільні відносини, що виникають між особами та державою з приводу переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, в процесі митного оформлення і митного контролю, оскарження актів, дій (бездіяльності) митних органів та їх посадових осіб, а також з приводу встановлення та застосування митних режимів, встановлення, введення та справляння митних платежів[1].

Ми будемо розглядати як основу для виникнення митно-правового спору відносини, пов'язані з порушенням митних правил та відповідальності за них, відносини, що виникають у зв'язку з провадженням по справах про порушення митних правил, відносини у зв'язку з розглядом справ про порушення митних правил. Таким чином, в рамках митного спору об'єднуються декілька типів правовідносин. Вони складаються з матеріально-правового і процесуального елементів.

Такі вчені як Іванов В.А.[3, 30], Козлов Ю.М.[4, 85], Шильник В.Ю.[5, 150] розглядають митний спір як спір про право, ототожнюючи його з правопорушенням у сфері митної справи – тобто з порушенням митних правил (далі ПМП).

Виходячи з зазначеного визначення, виділяються такі риси митного спору:

1) спеціальний суб'єктного складу спору - з одного боку, митні органи або їх посадові особи, з іншого - фізичні або юридичні особи, які переміщуються товари і транспортні засоби через митний кордон України, інші державні органи;

2) особливий предмет спірних відносин - матеріально-правові вимоги та заперечення щодо наявних у сторін прав і обов'язків у митному правовідносин при

заперечування нормативних правових актів, рішень, дій (бездіяльності) митних органів; при притягненні до адміністративної відповідальності в сфері митної справи.

3) наявність взаємного зв'язку між суб'єктами митного спору, вираженої в наявності розбіжностей з приводу реалізації прав і обов'язків сторін у митних правовідносинах;

4) процесуальний порядок вирішення – адміністративний (юрисдикційний) і судовий.

Однак, слід зауважити, що спір про право є не правопорушенням, а формою правомірного поведінки по захисту суб'єктивного права, однією з юридичних гарантій захисту порушених або оспорюваних прав[6, 51].

Виникнення митного спору необхідно пов'язувати із здійсненням юридично значимих дій одного з суб'єктів спору, виражених у зверненні до митного органу або до суду у встановленому законом порядку за дозволом спору. Без формалізації наявних у сторін розбіжностей в заявленому в уповноважений на розв'язання спору орган митний спір відсутній[7].

Тому вважаємо, митно-правовий спір слід розглядати як правовідносини, що характеризуються наявністю розбіжностей з приводу взаємних прав і обов'язків, між митними органами та особами, які здійснюють діяльність у сфері митної справи, при заперечуванні нормативних правових актів, рішень, дій (бездіяльності) митних органів та їх посадових осіб, постанов про притягнення осіб до адміністративної відповідальності в сфері митної справи[2].

Список використаної літератури

1. Рогожин С.П. О некоторых процессуальных особенностях споров, возникающих из таможенных правоотношений. - http://juristmoscow.ru/tam-spori/stat_tam_sp/1493

2. Панагушина Анна Евгеньевна Судебное разрешение таможенных споров (административно-правовые аспекты). – Автореферат диссертации. - 12.00.14. – Москва. – 2008. - <http://www.lawlibrary.ru/article2045954.html>

3. Иванов В.А. Советский административный юрисдикционный процесс // Советское государство и право. – 1980. - №6.

4. Козлов Ю.М. Предмет советского административного права. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1967.

5. Шильник В.Ю. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності. // Право і безпека. – 2003. - №2.

6. Зайцев И. М. Хозяйственный спор как охранительное правоотношение // Проблемы защиты субъективных прав и советское гражданское судопроизводство. Ярославль, 1981.

7. Панагушина Анна Евгеньевна Судебное разрешение таможенных споров (административно-правовые аспекты). – Автореферат диссертации. - 12.00.14. – Москва. – 2008. - <http://www.lawlibrary.ru/article2045954.html>